

Transcendování a pomíjení / Pomíjení a transcendování / Zánik a transcendování

Jaspers dává „transcendování“ do úzké souvislosti s nezrušitelným neklidem (možná by se dalo říci „závratí“) z pomíjení všeho „pobytu“ („die unaufhebbare Unruhe über das Vergehen allen Daseins“ – 3337, S. 40). S tím nemohu souhlasit, protože touha a úsilí nějak marginalizovat nebo dokonce vyloučit působení času a všeobecné proměnlivosti a pomíjivosti je pro mne právě opakem transcendence, je to naopak o snahu zůstat v rámci imanence a zachovat imanenci, zachovat setrvalost a tím setrvačnost. Transcendování dávám naopak do velmi úzké souvislosti s orientací na nové, tj. s orientací důvěry v to co přichází jako změna. To, co je za hranicí mezi předmětností a nepředmětností, nepostrádá časový charakter, i když tam čas a změny („přicházení“) musíme pochopitelně chápat jinak než jako nabývání předmětnosti (a tím „reálnosti“) a pak zase jako okamžité ztracení nepředmětnosti a zanechávání pouhých „reliktů“. Také samo „pomíjení“ musí být ostatně pojato jinak, nově: je to především – jakožto „aktivita“ – usilovné vycházení vstříc tomu, co přichází. Právě to je bytostně určující pro to, zda jde o transcendování „pravé“ nebo „nepravé“, „falešné“.

(Písek, 090526-2.)